

VISITES A LA MANRESA DESCONEGUDA

Festa Major 2024

CAN FONT I DIPÒSITS NOUS

Usos històrics de l'aigua de la Séquia

CAN FONT I DIPÒSITS NOUS

Usos històrics de l'aigua de la Séquia

L'aigua de la Séquia que des de l'època medieval arriba a la nostra ciutat ha tingut diferents usos al llarg del temps. Tot i que la seva funció principal va ser crear una extensa zona de regadiu també va servir per omplir pous i cisternes que hi havia a la ciutat i des del segle XIX l'aigua per al consum en els Dipòsits Vells (actual seu del Museu de l'Aigua i el Textil), els Dipòsits Nous i altres que s'han construït com els de Bufalvent, Bellavista, Culla, o Viladordis.

L'aigua de la Séquia també va servir per moure els enginyers mecànics de les fàbriques tèxtils, per als processos de tints i acabats i d'altres tipus d'indústries així com per la ramaderia; abans per al ferrocarril i ara la mineria entre altres.

Can Font de la Serra

Es una de les masies històriques del terme municipal de Manresa (com La Culla, Suanya, les Marcetes...) al peu de l'antic camí de Santpedor i situada en la partida coneguda antigament com La Serra.

La masia apareix documentada al segle XIII com a propietat d'un manresà benestant que estableix al mas Serra, una família que adoptarà el cognom de la casa. A finals del segle XVII una pubilla de la casa es va casar amb un pagès anomenat Pere Font i des d'aquell moment fins avui, tot i els diferents canvis de propietaris que hi ha hagut, la masia mantindrà el cognom de Can Font de la Serra.

El fet de trobar-se al costat de la Séquia va fer que les seves terres de rega-

diu fossin molt importants així com les de vinya (a la casa hi havien grans tines) i, en menor extensió, camps de blat i oliveres i un bosc d'alzines.

L'edifici actual, de planta rectangular, és dels segles XVII i XVIII i presenta una teulada a doble vessant. Està orientat a migdia i és en aquesta cara on es localitzen el major nombre d'obertures com la porta de mig punt adovellada i finestres rectangulars emmarcades amb carreus de pedra.

A la planta baixa hi havia l'entrada amb els estris per treballar la terra, a la dreta l'espai pels animals i a l'esquerra el celler amb botes de vi. Una escala permetia accedir al primer pis on hi havia la sala, la cuina i els dormitoris. El pis de sota coberta s'utilitzava com a graner i magatzem.

A la banda de ponent s'hi va fer anys més tard un porxo exterior a nivell del primer pis. La masia té una cisterna medieval, amb una capacitat aproximada de 40.000 litres, i un safareig.

L'any 1998 la casa va ser comprada per l'Ajuntament de Manresa juntament amb l'alzinar i, en col·laboració amb Aigües de Manresa, es va rehabilitar transformant els espais interiors del primer i segon pis. L'any 2006 es va inaugurar i va passar a formar part del conjunt d'equipaments gestionats per la Fundació Aigües de Manresa – Junta de la Séquia com a Centre de l'Aigua de Can Font i seu de la fundació.

Aquest espai compleix la funció pedagògica de difondre la importància de

l'aigua mitjançant tres exposicions a la planta baixa adreçades a tots els públics sobre l'ús racional de l'aigua, l'aigua a ciutat i els sons de l'aigua. Al primer pis un espai educatiu amb laboratoris i taller i al segon pis un centre de documentació sobre l'aigua i arxiu històric.

Al costat de ponent de la casa, al lateral de la cisterna hi ha una roda hidràulica de calaixos (XVIII) que es va localitzar en una fusteria de la carretera de Cardona i funcionava amb aigua provinent d'un ramal de la Séquia. Es va traslladar al davant del Palau Firal i des de 2004 a l'emplaçament actual com a Monument a l'aigua.

Al costat de llevant de la casa hi trobem la capella de Sant Ramon Nonat documentada al segle XVII però reformada al segle següent amb un estil entre el barroc i el neoclàssic. Posterior-

ment va ser dedicada a la Immaculada Concepció i feia les funcions de capella privada. Presenta una estructura rectangular amb absis semicircular orientat al nord. La porta d'entrada al cantó del migdia és d'estructura recatangular amb una llinda amb la data de la reforma, dos ulls de bou de mides diferents i un campanar d'espadanya.

Dipòsits Nous

Des de l'època medieval l'aigua de la Séquia arribava als pous comuns i particulars de la ciutat a través de canals oberts.

Al segle XIX per qüestions sanitàries es van començar a construir a les ciutats dipòsits tancats d'aigua que es transportava a algunes cases de la ciutat a través de canonades. Entre 1861 i 1865 i després de moltes dificultats econòmiques i tèc-

Els dipòsits nous a primers del segle XX (Arxiu Comarcal del Bages)

niques, es van construir tres dipòsits d'aigua (Dipòsits Vells) sota la direcció del mestre d'obres Marià Potó a la zona de Creu Guixera.

Al cap de catorze anys la Junta d'Aigües Potables va creure convenient construir més dipòsits d'aigua a major alçada perquè l'aigua arribés als habitatges de la zona de creixement i poder subministrar aigua als molts plomistes-particulars o empreses que rebien aigua corrent a través d'una unitat de mesura que era la ploma d'aigua, equivalent al cabal que passava per un forat de la mida del canó d'una ploma-així com de nous usuaris en una ciutat en constant creixement.

El 1883 la Junta va decidir construir aquests nous dipòsits a Can Font i es van començar a fer l'any següent. Eren dipòsits de maçoneria (obra de calç, ciment i pedra picada) que es van acabar al cap de vuit anys juntament amb dues casetes, una per l'entrada de l'aigua i l'altra per al guarda, un aljub, diferents aparells i un magatzem.

Dels Dipòsits Nous sortia una canonada que portava l'aigua als Dipòsits Vells.

Fàbrica de les Puntes

Des de 1983 els Serveis Tècnics i l'Estació de Tractament d'Aigua Potable

d'Aigües de Manresa estan instal·lats a la fàbrica de les Puntes. Abans de la fàbrica hi havia en aquest punt un molí fariner que aprofitava un ramal de la Séquia. Més endavant es va ampliar el molí com a fàbrica de puntes de París (claus prims elaborats per recalcament) i després en una farinera.

L'edifici actual es va construir el 1875 com a fàbrica de teixits i va mantenir al producció fins als anys setanta del segle passat i va ser una de les primeres fàbriques que funcionava directament amb aigua d'un ramal de la Séquia.

Actualment al costat de la fàbrica s'hi troba l'estació potabilitzadora. L'aigua procedent de l'estany de l'Agulla arriba en aquestes instal·lacions i mitjançant un tractament físico-químic es potabilitza per a l'ús domèstic.

Una vàlvula regula l'entrada d'aigua a la potabilitzadora i després de passar a través d'una reixa que deixa fora els materials més grollers rep un tot seguit de tractaments: cloració, decantació i filtració, que la fan potable i després de passar els controls de qualitat es distribueix per tots els grans dipòsits que hi ha a les parts altes de la ciutat. ■

ORGANITZAT PER: **Ajuntament de Manresa**

AMB LA COL·LABORACIÓ DE: **Centre d'Estudis del Bages, Aigües de Manresa i Parc de la Séquia, Fundació Turisme i Fires de Manresa**

TEXT: **Francesc Comas Closas**

FOTOGRAFIA DE PORTADA: **Façana principal de can Font als anys cinquanta (Arxiu Can Font - Parc de la Séquia)**